

POSTANOWIENIE

Dnia 26 lipca 2007 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Tadeusz Żyznowski (przewodniczący)

SSN Zbigniew Strus

SSN Dariusz Zawistowski (sprawozdawca)

w sprawie z powództwa "T." Sp. z o.o. w W.

przeciwko Bankowi [...] i syndykowi masy upadłości "T." Sp. z o.o. w W.

o ustalenie,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 26 lipca 2007 r.,

skargi kasacyjnej strony powodowej od postanowienia Sądu Apelacyjnego

w [...]

z dnia 13 grudnia 2006 r.,

oddala skargę kasacyjną i zasądza od strony powodowej na rzecz syndyka masy upadłości "T." Spółki z o.o. w W. kwotę 3600 zł (trzy tysiące sześćset) tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.

Uzasadnienie

Sąd Okręgowy wyrokiem z dnia 5 kwietnia 2006 r. oddalił powództwo o ustalenie wniesione przez „T. sp. z o.o. w upadłości przeciwko Bankowi [...] i syndykowi masy upadłości „T.” sp. z o.o. Sąd ten ustalił, że powodowa spółka w dniu 30 sierpnia 2000 r. zawarła z Bankiem umowę o ustanowienie zastawu rejestrowego na zabezpieczenie wierzytelności banku z tytułu udzielonego kredytu bankowego. Jako przedmiot zastawu w rejestrze wpisano na podstawie tej umowy mienie ruchome przedsiębiorstwa. W dniu 10 maja 2003 r. została ogłoszona upadłość strony powodowej. W skład masy upadłości weszło całe mienie ruchome zastawione na rzecz Banku. Po uzyskaniu zgody sędziego komisarza na zbycie przedmiotu zastawu rejestrowego syndyk dokonał sprzedaży tego majątku, a uzyskane kwoty, po potrąceniu kosztów sprzedaży, przekazał zastawnikowi. Został on zaspokojony w całości. Poza masą upadłości nie istnieje żaden majątek należący do upadłego.

Sąd pierwszej instancji wskazał, że upadły był zobowiązany wydać syndykowi cały swój majątek i nie dysponował takim majątkiem, który nie wchodziłby do masy upadłości. Przedmiot zastawu został przez syndyka zbyty w toku postępowania upadłościowego, a strona powodowa nie wykazała, że poza masą upadłości istniał majątek, który także obejmował zastaw rejestrowy. Brak było również interesu powoda jako dłużnika w domaganiu się ustalenia treści ustanowionego zastawu rejestrowego wobec zaspokojenia jego wierzyciela. W tej sytuacji powództwo nie zasługiwało na uwzględnienie.

Sąd Apelacyjny postanowieniem z dnia 13 grudnia 2006 r. uchylił zaskarżony wyrok i odrzucił pozew. W jego ocenie strona powodowa nie wykazała, że przedmiotem żądania pozwu jest mienie nie wchodzące w skład masy upadłości. Art. 60 prawa upadłościowego przewidujący, że postępowanie dotyczące mienia wchodzącego w skład masy upadłości może być wszczęte i dalej prowadzone jedynie przez syndyka lub przeciwko niemu, jest zaś normą wyłączającą możliwość skutecznego zainicjowania jakiegokolwiek postępowania sądowego z udziałem

samego upadłego o mienie wchodzące w skład masy upadłości. Przemawiało to za odrzuceniem pozwu na podstawie art. 199 § 1 pkt 1 k.p.c.

Skarga kasacyjna strony powodowej została oparta o podstawę naruszenia prawa materialnego (art. 398³ § 1 pkt 1 k.p.c.). Skarżący zarzucił naruszenie art. 20 w zw. z art. 60 prawa upadłościowego przez ich błędną wykładnię i wniósł o uchylenie zaskarżonego postanowienia i przekazanie sprawy Sądowi Apelacyjnemu do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

W skardze kasacyjnej nie została zakwestionowana ocena, że przedmiot żądania pozwu odnosił się do mienia należącego do masy upadłości strony powodowej. Zgodnie zaś z brzmieniem art. 60 prawa upadłościowego (rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 24 października 1934 r.) wszelkie postępowania, w tym postępowania sądowe dotyczące mienia wchodzącego w skład masy upadłości, mogą być wszczęte i dalej prowadzone jedynie przez syndyka lub przeciwko niemu. Przepis ten pozostaje w związku z treścią art. 20 prawa upadłościowego, który to przepis pozbawia upadłego prawa rozporządzania majątkiem należącym do masy upadłości oraz prawa wykonywania zarządu tego rodzaju majątkiem.

Brak jest zaś podstaw dla przyjęcia poglądu, że wykonywanie zarządu nad masą upadłości przez syndyka nie obejmuje ustalenia jakiego rodzaju składniki należą do masy upadłości. Syndyk, który z mocy prawa obejmuje majątek upadłego i nim zarządza, reprezentuje masę upadłości i przeprowadza likwidację majątku masy upadłości (art. 90 prawa upadłościowego), powinien dokonać wszelkich czynności potrzebnych dla skutecznego uzyskania własności składników masy upadłości, skoro jego rolą jest zaspokojenie z tej części majątku upadłego jego wierzycieli. Jest on zatem zainteresowany ustaleniem stanu masy upadłości i nie sposób dopuścić aby sam upadły, pozbawiony zarządu nad masą upadłości, był uprawniony do dokonywania we własnym imieniu czynności w tym zakresie.

Ogłoszenie upadłości osoby prawnej nie pozbawia jej zdolności sądowej, jednakże po ogłoszeniu upadłości i wyznaczeniu przez sąd syndyka, to syndyk jest stroną w postępowaniu sądowym dotyczącym masy upadłości (por. postanowienie Sądu

Najwyższego z dnia 24 czerwca 1999 r., II CKN 358/99, OSNC 1999 nr 12, poz. 219). W uzasadnieniu wyroku z dnia 14 lutego 2003 r., IV CKN 1750/00 Sąd Najwyższy odniósł się do zagadnienia legitymacji procesowej syndyka w procesie o ustalenie nieważności umowy sprzedaży przedsiębiorstwa prowadzonego przez upadłego stwierdzając, że przysługuje ona wyłącznie syndykowi. W uzasadnieniu tego stanowiska podkreślono, że prawne konsekwencje merytorycznego rozstrzygnięcia procesu o ustalenie dotyczą także masy upadłości w rozumieniu art. 60 prawa upadłościowego.

Prawidłowa była zatem ocena Sądu Apelacyjnego, że regulacja zawarta w art. 60 prawa upadłościowego, która ma charakter normy procesowej, wyłączała możliwość skutecznego zainicjowania przez upadłego procesu przeciwko wierzycielowi i syndykowi o ustalenie przedmiotu zastawu rejestrowego należącego do masy upadłości. W konsekwencji trafne było również stanowisko o istnieniu z tego względu podstawy do odrzucenia pozwu, odwołujące się do poglądu wyrażonego przez Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 30 marca 1992 r. (III CZP 22/92, OSNC 1992, nr 11, poz. 188).

Dlatego też skarga kasacyjna, jako pozbawiona uzasadnionych podstaw podlegała oddaleniu na podstawie art. 398¹⁴ k.p.c.